

Examen VMBO-GL en TL
2006

tijdvak 2
maandag 19 juni
13.30 - 15.30 uur

NEDERLANDS LEESVAARDIGHEID-SCHRIJFVAARDIGHEID CSE GL EN TL

Bij dit examen horen een tekstboekje en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 27 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

TEKST 1 TE VEEL OLIFANTEN

- 1p ● 1 Wat is de functie van de eerste alinea?
De schrijver wil de tekst inleiden door:
A de aanleiding te noemen voor het schrijven van de tekst.
B een korte samenvatting vooraf te geven.
C een verklaring te geven voor onze sympathie voor de olifant.
D het centrale probleem aan de orde te stellen.
- 1p ● 2 Hoe is het verband tussen alinea 2 en 3 het beste te omschrijven?
A Alinea 2 en 3 vormen samen een opsomming.
B In alinea 3 wordt de oorzaak genoemd van het probleem in alinea 2.
C In alinea 3 wordt een samenvatting van alinea 2 gegeven.
D In alinea 3 wordt het gevolg genoemd van het probleem uit alinea 2.

Gebruik de volgende informatie voor het beantwoorden van de vragen 3 tot en met 5.

We kunnen de tekst verdelen in vijf delen:

deel 1 alinea 1

deel 2 alinea's 2, 3 en 4

deel 3 alinea's 5, 6, 7 en 8

deel 4 alinea 9

deel 5 alinea 10

- 1p ● 3 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2?
A Deskundigen zijn gelijk gestemd
B Natuurparken worden vernietigd
C Olifanten vormen een plaag
D Stropers worden aangepakt
- 1p ● 4 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3?
A Bezwaren tegen oplossingen
B Financiële problemen
C Invloed publieke opinie
D Verschillende maatregelen
- 1p ● 5 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 4?
A Andere houding natuurbeschermers nodig
B Olifantenvlees tegen de honger
C Verkoop ivoor belangrijk
D Verzet tegen afschieten olifanten
- 1p ○ 6 Volgens alinea 7 is een mogelijke oplossing van het olifantenprobleem: anticonceptie met een vaccin dat is bereid uit de eierstokken van varkens.
→ Waarom is deze methode minder goed dan anticonceptie met een kunstmatig vaccin?
- 1p ○ 7 In de alinea's 5 tot en met 8 worden vier mogelijke oplossingen voor het olifantenprobleem genoemd. Sommige van die oplossingen hebben ook weer bezwaren.
→ Bij welke oplossing wordt geen bezwaar vermeld?
- 1p ○ 8 Natuurbeschermingsorganisaties verzetten zich zelfs tegen een tijdelijke ontheffing van het verbod op de handel in ivoor. (alinea 9)
→ Citeer een zinsgedeelte uit alinea 9 dat de reden van dit verzet noemt.

1p ● 9 Wat is de functie van de laatste alinea?

De schrijver wil de tekst afsluiten door

- A aan te zetten tot afschieten.
- B een samenvatting van de tekst te geven.
- C een toekomstverwachting uit te spreken.
- D op te roepen tot nadenken.

1p ● 10 Hoe zou je de hoofdgedachte van deze tekst het beste kunnen omschrijven?

- A Alleen als er snel wordt ingegrepen is er misschien nog een mogelijkheid om grote schade als gevolg van een overvloed aan olifanten te voorkomen.
- B Als de houding van de westerse natuurbeschermers verandert, kan de olifantenplaag worden aangepakt.
- C Er zijn genoeg mogelijkheden om een einde te maken aan de olifantenplaag in Afrika, maar het geld ervoor ontbreekt.
- D Omdat wij in het westen de olifant zo sympathiek vinden, willen we niet meewerken aan het plan om veel olifanten af te schieten.

1p ● 11 Wat zijn de doelen van de schrijver met deze tekst?

- 1 aanzetten tot het afschieten van grote groepen olifanten
- 2 advies geven over het samenwerken door Afrikaanse landen
- 3 de lezer overtuigen van de verantwoordelijkheid van de natuurbeschermers
- 4 informatie geven over een belangrijk Afrikaans probleem

Wat is juist?

- A 1 en 3
- B 1 en 4
- C 2 en 3
- D 3 en 4

1p ● 12 Een schrijver kan gebruik maken van:

- 1 feiten
- 2 zijn eigen mening
- 3 de mening van anderen

Waarvan maakt de schrijver van deze tekst gebruik?

- A alleen 1 en 2
- B alleen 1 en 3
- C alleen 2 en 3
- D 1, 2 en 3

TEKST 2 ENGELS OP DE BASISCHOOL: WAAROM NIET?

11p ○ 13 → Vat de tekst *'Engels op de basisschool: waarom niet?'* samen in maximaal 125 woorden. Besteed alleen aandacht aan de volgende punten:

- 1 de groep leerlingen over wie de schrijfster het heeft
- 2 de reden om vroeg met Engels te beginnen
- 3 vier bezwaren tegen invoering van Engels in het basisonderwijs
- 4 de vier tegenargumenten van de schrijfster tegen deze bezwaren
- 5 de twee standpunten van de minister.

Schrijf je samenvatting in de uitwerkbijlage.

Maak er een goedlopend geheel van. Gebruik geen telegramstijl.

TEKST 3 NEDERLAND WORDT ER NIET MOOIER OP

1p ● 14 Waarvoor dient de foto in de advertentie?
A als aansporing om geld te geven
B als bewijs van de noodtoestand waarvan sprake is
C als toelichting op de naam van de adverteerder
D als voorbeeld van lelijkheid

1p ● 15 Wat is het doel van de advertentie?
A de lezers aansporen tot handelen
B de lezers informeren
C de lezers overtuigen
D gevoelens tot uitdrukking brengen

1p ● 16 Voor wie is de advertentie bedoeld?
A alle lezers
B leden van Natuur en Milieu
C ouderen
D rijke mensen

TEKST 4 NIEUW LEVEN VOOR EEN MOBIELTJE

1p ● 17 Hoe kun je de inhoud van de eerste twee alinea's het beste weergeven?
In alinea 1 en 2 wordt de inhoud van de tekst ingeleid
A door de aanleiding voor het schrijven van de tekst te noemen.
B door een deskundige te introduceren.
C door een samenvatting van de tekst te geven.
D door voorbeelden van projecten te geven.

Gebruik de volgende informatie voor het beantwoorden van de vragen 18, 19 en 20.

We kunnen de tekst verdelen in vier delen:

- deel 1: de alinea's 1 en 2
- deel 2: de alinea's 3 tot en met 7
- deel 3: de alinea's 8 tot en met 11
- deel 4: de alinea's 12 tot en met 14

- 1p ● **18** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2 (alinea's 3 tot en met 7)?
- A** Commercie en afvalbergen
 - B** Hergebruik en recycling
 - C** Marktgebied Azië en Afrika
 - D** Vervanging of herstel van onderdelen
- 1p ● **19** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3 (alinea's 8 tot en met 11)?
- A** Afval en veiligheid
 - B** Invloed commercie
 - C** Mening producent
 - D** Werking en garantie
- 1p ● **20** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 4 (alinea's 12 tot en met 14)?
- A** Afvalstroom of goederenstroom
 - B** Meningen over het afvalprobleem
 - C** Rol milieu-organisaties
 - D** Telefoons in exportlanden
- 1p ○ **21** → Citeer de zin uit alinea 3, 4 of 5 die het beste aangeeft, dat Recell een commercieel bedrijf is.
- 1p ○ **22** → Citeer de zin uit alinea 8 of 9 die het duidelijkst aangeeft, dat mobieltjes in de exportlanden een afvalprobleem kunnen vormen.
- 1p ● **23** Hoe kun je het verband tussen alinea 8 en 9 het beste omschrijven?
- Alinea 9
- A** geeft een toelichting op wat er staat in alinea 8.
 - B** geeft een voorbeeld bij wat er staat in alinea 8.
 - C** noemt een gevolg van wat er staat in alinea 8.
 - D** vormt een opsomming met wat er staat in alinea 8.
- 1p ● **24** Welke zin geeft de hoofdgedachte van de tekst het beste weer?
- Het verlengen van de levensduur van de mobiele telefoons
- A** heeft voordelen, maar het afvalprobleem in de ontwikkelingslanden mag niet uit het oog worden verloren.
 - B** is een belangrijk initiatief, zeker nu er goede oplossingen zijn gevonden voor de afvalproblematiek.
 - C** is een goede zaak en alle betrokken instanties en bedrijven ondersteunen de inzamelingsacties.
 - D** verloopt moeizaam, maar de goede doelen en de telefoonfabrikanten worden er wel beter van.

- 1p ● 25 Wat is het belangrijkste schrijfdoel van de schrijver van de tekst *Nieuw leven voor een mobieltje*?
- A amuseren
 - B informeren
 - C overtuigen
 - D tot handelen aansporen

- 1p ● 26 Een schrijver kan in een tekst gebruik maken van:
- 1 feiten
 - 2 een eigen mening
 - 3 de mening van anderen
- Waarvan maakt de schrijver van *Nieuw leven voor een mobieltje* gebruik?
- A alleen 1 en 2
 - B alleen 1 en 3
 - C alleen 2 en 3
 - D 1, 2 en 3

De volgende tekst moet je gebruiken bij de beantwoording van de vragen 27 en 28.

Een op de vijf gsm's snel stuk

Een op de vijf mobiele telefoons gaat binnen twee jaar ten minste één keer stuk. Dit blijkt uit het jaarlijkse onderzoek van het Duitse blad Connect naar de bedrijfszekerheid van mobieltjes. De test is in vier jaar uitgegroeid tot de schrik van iedere zaktelefoonfabrikant. De resultaten liegen er dan ook niet om. Iets meer dan 13.000 lezers van Connect deden dit jaar mee aan de enquête. Maar liefst 2778 van hen gaven aan dat hun zaktelefoon binnen twee jaar na aankoop er minstens één keer helemaal mee was opgehouden. Dat is ruim 21 procent. Van televisies zouden we zo'n uitvalpercentage niet accepteren.

- 1p ● 27 In bovenstaand tekstje wordt gesproken van een jaarlijks onderzoek. De uitkomsten van dat onderzoek zijn voor sommigen gunstig, voor anderen ongunstig. Voor wie zijn de uitkomsten van het onderzoek gunstig, volgens de inhoud van dit kleine tekstje *Een op de vijf gsm's snel stuk* en van de lange tekst *Nieuw leven voor een mobieltje*?
- A voor de goede doelen en voor de gsm-producenten
 - B voor de goede doelen en voor Recell
 - C voor de gsm-producenten en voor Recell
 - D voor Recell, de gsm-producenten en de goede doelen
- 1p ○ 28 Volgens het bovenstaande korte tekstje *Een op de vijf gsm's snel stuk* gaat een mobieltje nogal eens stuk. Dat kan een reden zijn om een nieuw exemplaar te kopen.
- Welke andere reden voor vervanging staat genoemd in de tekst *Nieuw leven voor een mobieltje*, in de alinea's 6 tot en met 8?

SCHRIJFOPDRACHT

Verplaats je in de volgende situatie en bedenk daarbij dat, als er in een opdracht 'je', 'jou(w)' of 'jij' staat, je telkens je eigen naam en/of adres en/of woonplaats moet vermelden.

Al jarenlang loopt bij jullie op school het Goede-doelenproject. Klassen zetten elk jaar, apart of gezamenlijk, een actie op touw om een leuk bedrag voor een goed doel bij elkaar te krijgen.

Een klasgenoot komt met een voorstel voor de actie van dit jaar: kan de school inleveradres voor afgedankte mobieltjes worden en kan de opbrengst dan naar het Goede-doelenproject van de school gaan? Een andere leerling komt een dag later al met de naam en het adres van het inzamelbedrijf: Terra bv, Bergenbos 143, 5490 ZZ Sint-Oedenrode met als contactpersoon de heer J. van Zon.

Jullie mentor heeft ondertussen het idee besproken met enkele personen van het Goede-doelenproject. Die zijn erg enthousiast en willen er in plaats van een klassenactie meteen een actie voor de hele school van maken. Jij biedt aan namens het Goede-doelenproject een brief naar Terra te schrijven om te kijken wat er mogelijk is.

12p ○ 29 Een brief

→ Schrijf in de uitwerkbijlage de brief aan Terra. Dateer de brief op 1 februari 2006. Je begint met je voor te stellen, je vertelt op welke school je zit en hoe je het bestaan van het bedrijf te weten bent gekomen.

Dan vertel je over het idee van jullie klas. Je wilt weten of jullie school een inleveradres voor mobieltjes kan zijn, wat de vergoeding is per mobieltje, of de vergoeding naar het schoolproject kan en of er een hogere vergoeding mogelijk is vanaf een bepaalde hoeveelheid ingeleverde mobieltjes. Verder wil je nog weten of er folders zijn, inleverdozen en/of eventuele praktische inzamel tips. Je vraagt je ook nog af wie de ingezamelde mobieltjes ophaalt of wegbrengt. Je geeft aan dat jij contactpersoon voor de school zult zijn.